

drMáriás

KJE JE MOJ KAPITAL?

artKIT, Glavni trg 14, Maribor

13. 3.–9. 5. 2020

DOBRODOŠLI V SVOBODI!

V četrtek, 12. marca 2020, je slovenska vlada razglasila epidemijo. Ukrepi in omejitve, zapovedi in usmeritve, napovedi in dekreti. Naslednji dan, petek, 13. marca 2020, smo napovedali odprtje razstave novosadskega umetnika v Budimpešti, drMáriása. Njegovo prvo samostojno razstavo v Sloveniji smo prevzeli v Zalaegerszegu, Madžarska. Države so se zapirale, meje so padale, napisi so ostali. Nismo vedeli, kdaj bo zastor padel, nismo tvegali, da bi med postavljanjem in odpiranjem, zato smo se ekspresno našli blizu meje, pripravljeni in zavedajoči se, da v eni uri, kolikor največ traja pot čez mejo, lahko speljemo tudi v najbolj izrednih razmerah, če katera od držav napove zaprtje meja in – še huje – obvezno karanteno, napovedano za 14 dni.

In se je začelo. drMáriás ni prišel v Maribor, zato smo se v artKITu znašli sami med njegovimi deli, ki smo jih pripeljali z Madžarske. Postavili smo razstavo, razporedili slike in pripravili odprtje. Na mizi sta bili razkužila: za roke in za grlo. Veljala je omejitev do 10 ljudi na javnih prireditvah s priporočenimi sredstvi. Mask in rokavic takrat še ni bilo med njimi. Ponudili smo običajna antiseptična razkužila za grlo in neobičajno za roke. Brez pretirane reklame, samo z vabili, smo zadostili navodilu: na odprtje je prišlo 10 ljudi (5 žensk in 5 moških) in 3 živali (2 psici in 1 pes) in verjamemo, da smo bili v mejah dovoljenega najvišjega števila oseb v prostoru in se nismo prekršili. Olajševalna okoliščina je bila, da nismo bilo zbrani vsi naenkrat, v polnem številu.

Naslednji dan, v soboto, 14. marca, smo razstavo Kje je moj Kapital? slikarja in vizualnega umetnika, romanopisca, filmskega igralca in glasbenika, čelnika skupine Tudósok drMáriása, morali zapreti. Kot vse javne prostore. V ponedeljek, 16. marca, nam je bila ukazana prepoved prihajanja in zadrževanja na delovišču. Ostali smo v (samo)izolaciji. Do nenadno, zvečer in čez noč napovedanega odprtja galerij in muzejev, v četrtek, 30. aprila, na predvečer praznika Dela. V ponedeljek, 4. maja, so bila lahko vrata v artKIT znova odprta in razstava na ogled do sobote, 9. maja. Živel Dan Zmage!

Razstava od epidemije do Dneva zmage se v svoji ikonografiji dotika ravno teh, ki smo jih gledali, poslušali, brali v javnih obćilih, nekateri spremljali na družabnih omrežjih, drugi z njimi delali ali se zgolj ukvarjali. Če je bil Virus v tem času največja ikona, nekakšen vesoljni sel, smo bili vsi ostali akterji skupinskega performansa, najbolj medijsko izpostavljeni pa so se izpostavljali kot poglavarji, odločujoči med življenjem in smrtjo, med gibanjem in ostajanjem, med druženjem in izolacijo. Žal s premalo dejanji in nezadostnimi ukrepi v domovih za ostarele. A med ljudmi so še vedno popularni voditelji in voditeljice, tlakovci usod in posod volilnih nabirkov, ki nas prepričujejo, da je tako najbolje za nas.

K(o)ronski obrazi so izhodiščna ikonografija del drMáriása. Naši, tukajšnji, zdajšnji in prejšnji. Spleteni v značilna ozadja, kompozicije, ateljeje, motive znanih umetnic in umetnikov, citate njihovih del, ironizirano-karikirane in sarkastično-bombastične refleksije form, klišejev in umetnostno-zgodovinskih kanonov. Ko se sprehodimo po galeriji, mimo nas gre še toliko več obrazov in okolij, ki kot da so priklicani od nekod, od spodaj in zgoraj spojeni, mitološki in stripovski, ne vemo, ali so resnični, sedanji, pretekli ali zgolj simboli, upodobitve naših hotenj. So spoznani, izpostavljeni in vtakani v reciklirano podlago nekogaršnje zamisli, geste, slike, ki jih gledamo v upodobitvah, ki bi morale viseti v državnih palačah.

Upodobitve 'znanih' se v slikah drMáriása prelijejo skozi lastna šivankina ušesa v ogledala stvarnosti, stvarnega, resničnega in ustvarjenega, zlijejo nekje v kolektivnem spominu znanega in nastavljenega, juksta-pozicioniranega, sestavljenega in zaobjetega realnega bivanja in historičnega spomina, ki se hkrati sprehaja v realnosti in stripu. Mešanica slikarskih tem in prebliskov naznanja neposrednost, tudi enostavnost postopka in se v angažirani kritiki spreobrne v umetnino, zapisano spominu in večplastnemu presojanju vidnega. Poigravanje z likovnimi elementi je kot nizanje not na črtovje kompozicije, ki ima pri drMáriásu tudi izrazit skladateljski pomen. Zato je simfonija, ki nam je je zložil za svojo prvo samostojno razstavo v Mariboru, v času pandemije – in za nekatere vojne z nevidnim sovražnikom – pod naslovom, „Kje je moj Kapital“ in sliko Karla Marxa na vabilu najustreznejša današnjosti.

V času, ko smo ves svet, vsi ljudje soočeni z razmislekom o sedanosti in s spraševanjem o prihodnosti, ko zaustavljene države ponovno vklaplajo sisteme, ko gorijo reaktivni motorji, ko je tisto, čemur pravimo ekonomija ali ekonomika predvsem v domeni gasilskih brigad, ko imamo vtis, da edino v našem življenju delujeta zdravstvo in kultura, ki se tudi kot bodisi vrhunska umetnost ali izobraževalna dejavnost zlijeta v svojevrstno opismenjevanje v kulturi bivanja in virusov, delovanja v družbi. Zdravstvo nas je v tem času natančno seznanjalo s številnimi podatki, kultura nam je namenjala umetniške vsebine, oboje smo seveda morali spremljati po-linijah. Zdravstvo in umetnost sta najbolj poskrbela za umirjanje vsesplošne panike, ki so jo zagnali prav ti s podob drMáriása.

Figure postavljene v slikarske motive postanejo krajine, v katerih je podobnost hkrati simbol. Referenca je korespondenca, avtohton dialog slikarja v medijski dejanskosti. Knjige, glasba, vizualna in uprizoritvena umetnost, film ter seveda klasični masovni mediji, televizija in radio, so instance drMáriásievih vbodov. V Mariboru smo te plafone, platforme, mreže predrli z novo realnostjo, kakršna koli ta je bila, je in bo. V tednih od začetka epidemije, odprtja razstave, izrednega stanja, zaustavitve velike večine gospodarstva, samoizolacije, zaprtja v lastna stanovanja in občine, največkrat poslušali mantra, kako naprej ... In da se ne zapletem v cevi prerokov, naj samo ponovim naslov razstave: „Kje je moj Kapital?“ Za več pa tudi za ostalo je treba pogledati slike drMáriása.

- Peter Tomaž Dobrila

Produkcija: Društvo X-OP

drMáriás

KJE JE MOJ KAPITAL?

artKIT

13. 3.–9. 5. 2020

artKIT, Glavni trg 14, Maribor

Odprto od ponedeljka do petka, od 16. do 20. ure.